

"כל העולם כולו גשר צר מאוד" (רבי נחמן מברסלב)

יחדיו – ישראל-תפוצות

תוכנית מפגש וירטואלית

רציונל

אגף החינוך של התנועה ליהדות מתקדמת בישראל, מאמין בחשיבותה של סולידריות יהודית בעת החדשה ומעמיד בראש סדר העדיפות את הערך של 'כלל ישראל', תוך פיתוח קשרים חינוכיים וחברתיים בין "קבוצות לומדות" של יהודים בישראל ובתפוצות. בעידן בו הסולידריות בעם היהודי איננה מבוססת עוד על ההלכה, שואף המרכז לכוננה על יצירת אורחות חיים יהודיים רלוונטיים ומתחדשים באמצעות לימוד ליבראלי של תכנים יהודיים וציוניים.

מטודולוגיה

תוכנית יחדיו – היא תוכנית מפגש וירטואלית שמטרתה לפתח קשרים משמעותיים בין תלמידים בכיתות ה' בישראל ובתפוצות. הקשר מתבסס על התנסות בחוויית לימוד משותפת, שתאפשר לתלמידים להתלבט בנוגע לזהות שלהם עצמם, כמו גם לפגוש תלמידים יהודים החיים מעבר לים. מעבר לקשרים מהסוג של 'חברים לעט' התוכנית מזמנת לתלמידים הן מפגש עם תכנים מעולם היהדות, הרלוונטיים לחייהם, והן שימוש בכלים כגון אינטרנט ווידאו קונפרנס בדרך שמעודדת דיאלוג ולמידה משותפת.

ערכי הליבה

התחושה של שותפות גורל שיהודים שונים מרחבי העולם חשים, למרות ההבדלים שביניהם; יחד עם התחושה שההבדלים ביניהם עשויים להעשיר את החיים היהודיים הם מהות הערך 'כלל ישראל'. אולם, עולם הערכים היהודי, אינו מסתפק בתחושת שותפות הגורל לבדה, הוא תובע מחויבות גם ברמת המעשה; הוא תובע מכל יהודי ויהודיה לגלות אחריות כלפי בני ובנות עמם. ערך זה מוצא את ביטויו בפתגם התלמודי: 'כל ישראל ערבים זה בזה' (מסכת שבועות ל"ט ע"א).

מטרתה של **תוכנית יחדיו** היא להקנות בהדרגה את שני הערכים הללו. ראשית, להטמיע את הערך '**כלל ישראל**', ולאחר מכן לחנך גם ללקיחת אחריות כלפי אותו כלל ישראל תחת הכותרת '**כל ישראל ערבים זה בזה**'.

תוכנית יחדיו מבקשת להקנות לתלמידים ולתלמידות את הערך היהודי '**כלל ישראל**'. זאת היא עושה באמצעות עיסוק במעגלי זהות. עיסוק שיביא לידי ביטוי הן את המשותף לתלמידים כשייכים לעם אחד, העם היהודי; והן את ההבדלים ביניהם כאזרחי מדינות שונות. הלימוד יתחיל מן המעגל של הזהות האישית, ימשיך במעגלים של זהות עירונית ולאומית ויסתיים במעגל הזהות של העם היהודי. תהליך כזה יאפשר לתלמידים ללמוד על עצמם ועל חבריהם שמעבר לים, באופן הדרגתי; תוך שהם מתחילים מן המעגל והמוחשי של האני וממשיכים אל מעגלים רחבים ומופשטים יותר.

תוכנית יחדיו הינה מודולארית ומאפשרת למחנכים לבחור מתוך מגוון אפשרויות בהתאם לצרכי הכיתה ונטיית ליבם כמחנכים.

מבנה התוכנית

תוכנית יחדיו כוללת ארבעה מעגלי זהות, כל מעגל מחולק לארבע יחידות שונות 90 דקות. כל יחידה כתובה כשני שיעורים בני 45 דקות ומאפשרת למורה גמישות בניהול השיעורים, השיעורים כוללים לימוד יצירתי וחוויתי בנושא המעגל; הכנת תוצרים שישלח לכיתה האחות, וכן עיבוד של התוצרים שהתקבלו מהכיתה שמעבר לים.

מעגל ראשון : זהות אישית

היחידה הראשונה תציג בפני התלמידים והתלמידות את תוכנית יחדיו ויהווה הזדמנות להתחיל בעיסוק בזהות האישית שלהם. היחידה השנייה עוסקת בשאלת הזהות המשפחתית, באמצעות דמות תנ"כית: דמותו של משה. ביחידה זה ישלימו התלמידים תעודות זהות יצירתית (אישיות) אשר ישלחו מאוחר יותר לכיתה האחות בדואר.

לאחר שכל כיתה תקבל את תעודות הזהות של הכיתה האחות, תוקדש היחידה השלישית לעיבוד התוצרים שהתקבלו. הדגש בעיבוד יהיה על בחינת הדמיון והשוני, בין הכיתות – הן ברובד הפרטני-אישי והן ברובד הכיתתי-קולקטיבי.

מעגל שני: זהות של עיר/מקום

היחידה הראשונה של מעגל זה, תאפשר לימוד יצירתי הבוחן מנקודת מבט יהודית (תנ"כית ותלמודית) את השאלות הנוגעות לבחירת מיקומה של עיר (בחירת הבירה, ירושלים), וכן את השאלות המתייחסות לאתרים ומוסדות שעיר יהודית צריכה לכלול. ביחידה שנייה, תעמוד עירם של התלמידים והתלמידות במרכז הדיון. התלמידים ינסחו את נקודת המבט שלהם לגבי העיר בה הם חיים, ואף יביעו אותן דרך עיתון אישי שישלח לכיתה האחות בארה"ב. לאחר שהתוצרים הכיתתיים יגיעו ליעדם, יתאפשר לתלמידים ולתלמידות, ביחידה השלישית, ללמוד על העיר האחות, תוך מתן תשומת לב לפרטים שבחרו התלמידים והתלמידות מן הכיתה המקבילה להראות בעיתון שיצרו.

מעגל שלישי: זהות של מדינה/לאום

היחידה הראשונה במעגל תעודד את התלמידים והתלמידות לחשיבה מה חשוב ומיוחד במדינתם, כמו גם מה חשוב בעיני מדינתם. לאחר מכן הם ילמדו על האמצעים בהן מדינות מציגות את הדברים המיוחדים או החשובים להן, כגון: סמל המדינה, הדגל, ההמנון, בולים וכן מטבעות ושטרות. ביחידה השנייה יכתבו התלמידים והתלמידות המנון למדינתם או יעצבו סמל, דגל, בולים או שטרות, המשקפים את תפיסתם/ ביחס לשאלות שעלו. יצירות התלמידים והתלמידות יעובדו לתוצר שישלח לכתה האחות. היחידה השלישית בנויה משני רבדים. הרובד הראשון הוא הכרות עם סמלים של ארגונים ומוסדות ביהדות ארה"ב והזיכרונות והערכים שהם מייצגים. הכרות כזו מחד מסייעת לתלמידים ולתלמידות להפנים את התובנה כי באמצעות לימוד סמלים ניתן להבין מה חשוב לקבוצה מסויימת. מאידך מהווה ההכרות עם סמלים של יהדות ארה"ב בסיס לבחינת התוצרים שנשלחו מן הכיתה שמעבר לים.

מעגל רביעי: זהות יהודית/ זהות של עם יהודי

יש אפשרות ללמד את המעגל בתום כל אחד מהמעגלים האחרים. בתיאום מראש עם הכיתה האחות.

ביחידה הראשונה התלמידים והתלמידות ילמדו על משמעותה של ארץ ישראל ליהודים – הן לאלה החיים בה והן לאלה החיים מחוצה לה. ביחידה השנייה יתכוננו התלמידים והתלמידות יחד לקראת הוידאו קונפרנס, ולאחר מכן יחגגו טקס משותף באמצעות וידאו קונפרנס.

שיעור סיכום

בשיעור זה, שהוא השיעור האחרון של תוכנית יחדיו, התלמידים והתלמידות יסכמו את התוכנית כולה. הם/ן יסתכלו אחורה על החוויות שעברו, ידונו במשמעות המושג "עם יהודי", וישקלו את האפשרות של העמקת קשרים עם התלמידים שבכיתה האחות.

תוכנית יחדיו – הערות:

- ✓ התוכנית מתאימה לבתי ספר אשר מקיימים קשרים קודמים עם קהילות בתפוצות או לאלו אשר מעוניינים ביצירת קשר חדש.
- ✓ גמישות התוכנית מאפשרת התאמתה לצרכי בית ספר משתנים.
- ✓ התוכנית מתאימה לשילוב עם תכני מתווה "מורשת ישראל" הנלמדים בשכבת ה'.
- ✓ מבנה השיעור: אורך כל יחידה כתשעים דקות, והיא כוללת פעילויות רבות ומגוונות. לעיתים, הזמן לא יאפשר להספיק את כל הפעילויות. פעמים אחרות, המנחה עשוי לבחור לא להעביר פעילויות מסוימות, בהתבסס על מאפייני התלמידים, הדינאמיקה הקבוצתית וכיוצא בזה. כמו כן המערכים מחולקים ל 45 דקות כך שניתן לפצל כל יחידה לשני שיעורים במידת הצורך.
- ✓ לכל מערך שיעור מצורפת הצעה להעשרה, המותאמת ללימוד בכיתה בהנחיית המנחה. ההעשרה מהווה הרחבה של מושגים שעלו במערך השיעור עצמו והיא מבוססת לרב על טקסט. יש קשר אמיץ בין נושא ההעשרה לתכני השיעור, אולם ההעשרה אינה מהווה חלק אינטגרלי ממערך השיעור. לפיכך אם י/תבחר המנחה שלא להעבירה לא ייפגע רצף השיעור.

- ✓ מודולאריות התוכנית: התוכנית מספקת עבור המנחה מספר אפשרויות להעברת השיעור.
- ✓ התוכנית מאפשרת הזדמנויות להוציא את חוויית הלימוד אל "מחוץ לכיתה" ולשתף בתהליך משפחה, בית ספר וקהילה. ככל שחוויית הלימוד תהיה רחבה יותר יוכלו בית הספר והקהילה להעמיק את הקשר.
- ✓ קיימת אפשרות לשלב מערכי שיעור מקוונים דרך אתר התוכנית באינטרנט, המפותח בשיתוף עם מט"ח.
- ✓ קיימת תוכנית המשך לכיתות ו'-ז' בנושא גיל מצוות

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה

לפרטים נוספים ניתן לפנות לרוני ישראלי, רכזת תוכניות קשר :

roni@reform.org.il